

УДК 341

DOI <https://doi.org/10.32782/apdp.v106.2025.15>*О. В. Мельниченко*

МІЖНАРОДНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕМІГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДЯН

Постановка проблеми. Давньою першопричиною численних переселень українців був непевний економічний стан України. Тобто, основним чинником міграційного руху українців та їх капіталу був саме економічний. Серед соціально-економічних причин еміграції виділяють такі як майновий стан, природні лиха, екологічні катастрофи, в тому числі техногенного характеру. Сьогодні безпрецедентним основним чинником масової еміграції є війна.

Існують безпекові, економічні, соціальні, політико-правові чинники негативних наслідків перебування українських громадян за кордоном. До політико-правових належать чинники: а) відсутність достатньо уніфікованого законодавства ЄС як реципієнта мігрантів з України з багатьох питань приватного та публічного права; б) не досконале міграційне законодавство України. До соціальних чинників належать такі: а) насильство в сім'ї: економічне, фізичне, сексуальне, психологічне; б) безробіття; в) гендерна нерівність; г) малозабезпеченість сімей і окремих громадян; д) зростання кількості інвалідів та зростання чисельності мало захищених верств населення через війну. До економічних чинників належать такі чинники: а) тяжкий економічний стан України; б) неможливість вести чи розширити бізнес в Україні; в) дислокація капіталу з України; г) трудова та інша міграція; д) високе ввізне мито е) вразлива економіка під час війни. Досліджено, що у ЄС, де найбільше українців, вживають всіх можливих правових заходів для підтримки українських мігрантів та їх обліку.

Мета статті полягає у встановленні та аналізі кола міжнародно-правових актів, національного законодавства, що стосуються регулювання правового статусу українських громадян, які виїхали за кордон.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Було проаналізовано міжнародно-правові акти, акти національного законодавства та публікації, що стосуються правового статусу українських громадян, які виїхали за кордон.

Виклад основного матеріалу. Агапова О. наголошує, що «війни, соціальні та економічні процеси запускають міграційні процеси, перетворюють групу суспільства на біженців і змушують переміщуватись з вогнища конфлікту в інші країни. Констатовано, що важливим аспектом процесу міграції є соціальні, політичні, економічні та інші чинники, властиві внутрішній і зовнішній політиці будь-якої країни. Особлива увага приділяється міграції внаслідок спровокованої російською агресією окупації, а також інших факторів, що вплинули на українську міграцію» [1].

«Міжнародна організація з міграції оцінює «станом на 2020 р. кількість легальних мігрантів з України у 1,5 мільйона осіб, до війни, половина з яких працювали у рф, інша – в основному у державах Європейського Союзу» [2]. Найбільше наших

громадян виїжджало на роботу до Італії, Чехії, Польщі, Угорщини, Іспанії та Португалії. Науковці, освітяни фізики, біологи та інші фахівці виїжджали за кордон за вищими зарплатами до США, Німеччини та ін. країн. Зараз до них додалися і здобувачі освіти. Але державна політика у сфері освіти нині спрямована на створення умов для утримання особливо молоді від виїзду за кордон. «Кількість іммігрантів з України збільшилась у світі приблизно до 6,5 млн. осіб» [2]. Соціальні, економічні та інші чинники проблематики тісно посилені безпековими. Семенкова М. [3] вважає, що додатковим фактором виїзду як здобувачів вищої освіти, так і професорсько-викладацького складу за кордон стало те, що в умовах війни вищі навчальні заклади здебільшого застосовували, а їх значна частка і досі продовжує застосовувати дистанційну форму як основну або навіть єдину форму навчання.

Основною причиною еміграції вже стало не економічне благополуччя, а війна. Мова йде про дислокацію осіб, сімей та капіталу до ЄС. Починаючи з довоєнних часів проблемним було питання про відсутність уніфікованого законодавства ЄС, як реципієнта зокрема і українських мігрантів, яке б врегульовувало всі питання щодо їх прав, обов'язків, правового статусу, тощо. Директива 2011/95/ЄС про стандарти визнання біженців [4] визначає стандарти для визнання осіб біженцями або такими, що потребують додаткового захисту. Але так як її правове регулювання не було достатнім, ЄС активує у 2022 р. з початком війни Директиву 2001/55/ЄС від 20 липня 2001 [5]. Нею регулюється правовий статус тимчасового захисту українців, що легально проживають нині у ЄС.

Вживаючи всіх можливих заходів для підтримки емігрантів та їх обліку ще у 2003 р. Радою Європейського Союзу було прийнято директиву стосовно правового статусу громадян третіх країн, які тривалий час (не менше п'яти років) безперервно проживали на території країн-членів. Наступною директивою 2003 р. мігрантам надано право на возз'єднання сімей та гарантовано права осіб, які перебувають як члени їхніх сімей. В 2011 р. було ухвалено директиву щодо запровадження єдиного дозволу одночасно і на працевлаштування, і на проживання громадянам третіх країн на території ЄС, а також спільного списку прав і свобод, якими вони можуть користуватися. Рішенням Ради ЄС 2022/382 від 4 березня 2022 р. [6] про забезпечення негайного захисту в країнах ЄС для людей, переміщених внаслідок російського вторгнення в Україну була введена в дію Директива про тимчасовий захист (2001/55 ЄС) [5].

Відповідно до Директиви 2013/33/EU [7] про стандарти прийому шукачів міжнародного захисту від 26.06.2013 р. такий статус визнається за громадянами третіх держав та особами без громадянства з моменту подання ними заяви про міжнародний захист до держав-членів до моменту ухвалення щодо них остаточного рішення. Директива 2013/33/EU містить комплекс прав, що мають гарантуватися шукачам міжнародного захисту. Їх умовно можна поділити на три групи: 1) права, які безпосередньо пов'язані з процедурою розгляду заяви; 2) права, які пов'язані з перебуванням на території приймаючої держави; 3) спеціальні права, які надані окремим вразливим категоріям осіб з урахуванням їхніх особливих потреб (неповнолітні, особи з інвалідністю, люди похилого віку, вагітні, жертви тортур, сексуального, психологічного насилля тощо). Ця Директива доповнює собою правове

врегулювання кола питань компетенції Директиви 2001/55/ЄС від 20 липня 2001 р. [5]. На сьогодні ці дві Директиви в тандемі найчастіше застосовуються для врегулювання прав та обов'язків українців, які емігрували до ЄС.

Серед міжнародних регіональних актів вагомим є прийняття 2024 р. «Пакту про міграцію та притулок». «Європейський парламент ухвалив «Пакт про міграцію та притулок», який є далекосяжною реформою європейської міграційної політики. Зокрема, він встановлює систему солідарності між державами-членами при розподілі біженців»[8].

На нелегалів, до категорії яких рідко потрапляють українці, поширюються положення Директиви 2008/115/ЄС про повернення нелегальних іммігрантів [9].

Іваньков І. та Іваньков О. [10] розглядають міжнародно-правові документи, спрямовані на протидію нелегальній міграції. Але їх дослідження має кримінально-правове спрямування. Питання правового регулювання міграції можна розглядати і з цивілістичної точки зору.

Для вирішення широкого кола проблем, які пов'язані із перерахованими вище проблемами, основою є застосовуються міжнародних правових норми поряд з регіональними, які використовуються у ЄС.

З 1997 р. Україна приєдналась до Європейської конвенції з прав людини [11]. Справи про захист права українців розглядає ЄСПЛ. У 2022 р. Україна приєдналась до Конвенції ООН про статус біженців [12]. Також Україна підтримала Договір ООН 2018 р. про безпечну, впорядковану та регулярну міграцію [13].

У тісному зв'язку з суб'єктами міграційних відносин перебувають об'єкти міграційних процесів. Поряд з проблемами публічного права проблеми приватно-правового характеру значно збільшились в українській діаспорі. До об'єктів правового регулювання слід віднести у широкому значенні товари, інтелектуальну власність, інвестиції, капітал, речі, майно тощо.

Якщо при довоєнній еміграції українці переказували зароблені за кордоном кошти на батьківщину з метою підтримки та утримання своїх сімей, індивідуальне будівництво, освіту своїх дітей, розвиток сімейного бізнесу, то наразі відбуваються протилежні процеси, процеси відтоку трудових мігрантів разом їхніми ресурсами та можливостями. Для такої категорії мігрантів важлива Директива 2003/109/ЄС про статус довгострокових резидентів [14]. Тобто на відміну від сьогодення, у довоєнні часи трудові мігранти були інвесторами в Україну. На той час вливання в економіку України від мігрантів було значним. Прослідкувати реальний потік товарів і грошей через статистичні банківські дані неможливо.

Постає ряд питань у межах публічного та міжнародного приватного права та інших галузей національного права.

Якщо майно знаходиться на території України, то воно підлягає національному правовому режиму. Якщо ж майно, зароблене громадянином України у ЄС та інших країнах, залишається там, у зв'язку зі своїм місцезнаходженням, воно має визнаватись іноземним елементом. Майно, яке може бути набуте – гроші, збудовані за них об'єкти нерухомості чи куплені товари, ліки, речі, що забезпечують ведення бізнесу, тощо. У такому випадку, при спорах щодо нерухомого майна спір може вирішуватись за законодавством місцезнаходження майна на підставі

ст. 61 ЗУ «Про міжнародне приватне право» [15]. У цій частині можуть вже частіше виникати колізії колізій або проблеми із зворотнім відсиланням.

Щодо сфери міжнародного приватного права, іноземний елемент (суб'єкт та об'єкт, юридичний факт) опиняється у сфері потреби правового регулювання все частіше і частіше. Разом з особами та цілими сім'ями відбувається рух їх капіталів. Переказані кошти, товари, бізнес капітал є спільною сумісною власністю подружжя, не дивлячись на те, що можуть бути зароблені та створені одним з подружжя, навіть за умови роздільного проживання презюмуються спільною сумісною власністю (ст. 60 СК України) [16]. За обставин, визначених ст. 70 п. (пункт, пункти, пункту) 2 та 57 п. 6 СК України [16], вони можуть бути визнані роздільною власністю подружжя, а також в договірному порядку (ст. 69 п. 2 СК України) [16]. Це та інше спільне майно на договірній основі або у судовому порядку та за умови настання негативних наслідків: послаблення сімейних зв'язків та розірвання шлюбу, стає об'єктом поділу та предметом спорів при колізії колізій чи проблемі зі зворотнім посиланням. Але до сьогодні уніфікація міжнародного приватного права залишається без змін.

Наприклад, проблемне питання виведення майна із спільної сумісної власності. Зокрема, набуття під час міграції майна можна кваліфікувати як один із способів фактичного виведення майна із спільної сумісної власності. З міжнародно-правової точки зору правовий режим нерухомого майна визначається колізійною прив'язкою «законом країни місця перебування майна».

Серцевиною національного регулювання цих правовідносин є (ст. 3) Конституції України, ЦК України [17], СК України [16] та інші нормативні акти, які регулюють ці відносини та ЗУ «Про міжнародне приватне право» [5]. Тому сприяє правозастосовна, судова практика, наукова доктрина. При тому корелятою є визнаний факт того, що і ЦК України [17] і СК України [16] побудовані на християнській моралі. Тому при спірних питаннях суди України враховують національний правопорядок у сфері правового регулювання питань зі сфери міжнародного приватного права. Країни, у яких правовідносини врегульовані на таких же моральних цінностях, мають менше правових розходжень з Україною ніж регулювання тих же правовідносин у країнах з іншими релігіями, зокрема мусульман на основі Корану. Так інтереси українців можуть опиняються поза полем правового захисту. Особливо це стосується фактичних шлюбних відносин, фактичних шлюбних майнових відносин та фактичних шлюбних немайнових відносин. До майнових конфліктів у фактичних шлюбних відносинах з іноземним елементом часто відносяться такі: поділ майна, утримання подружжя, надання кредиту без згоди співмешканця, поділ боргових зобов'язань співмешканців, спадкування тощо.

Чинним законодавством чи/та договором встановлюються критерії визначення кола учасників, які претендують на такий об'єкт (іноземний елемент) суспільних відносин як спільне сумісне майно. До них належить наступне: а) правове статус претендентів, зокрема, як підстава набуття права на майно; б) застосовуване право, в) місце укладення договору, шлюбу як правова підстава виникнення майнових прав подружжя.

Врегулювання на правовому рівні проблемних аспектів майнових відносин можливе також шляхом укладення двосторонніх договорів про правову допомогу у цивільних справах між Україною, країнами ЄС та іншими країнами.

Наразі також діють ЗУ «Про громадянство України» [18], ЗУ «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» [19], ЗУ «Про зовнішню трудову міграцію» [20] та ін. закони та підзаконні акти, які частково регулюють ті чи інші аспекти спорів і проблемних питань при міграції на національному рівні.

Державна політика та законодавство України щодо міграційних процесів наразі перебувають у процесі формування, що зумовлює прогалини у регулюванні правового статусу різних категорій населення, наприклад правовідносин подружжя щодо їх майна у цивільних справах з іноземним елементом.

Правовим підґрунтям еміграції можна визнати закріплення ст. 33 Конституції України [21] права вільного пересування, але з урахуванням законів воєнного часу. Свого загального поширення воно набуло завдяки декламації основних прав та свобод людини та громадянина в міжнародних договорах, конвенціях, хартіях, угодах та активному приєднанню до них України (відкриті кордони, ЗУ «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» [22]).

Очікується формування міграційного законодавства, яке б гарантувало захист соціальних, майнових, немайнових та інших прав українців у країнах перебування. Особливо ці очікування актуальні при продовженні воєнного стану Указом Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» [23] відповідно до закону України «Про правовий режим воєнного стану» [24].

Також не достатньо ресурсів для надання правової допомоги громадянам України. Нема узгодженої між країнами системи документації щодо контролю потоку та статусу українських мігрантів. «Дедалі більше країн світу переводять свої системи регулювання міграції на цифрові технології, використовуючи онлайн-платформи та цифрові інструменти для управління відповідними процесами (наприклад, керування заявами на візи та дозволи на проживання, здійснення ідентифікації особи та дійсності документів, удосконалення надання адміністративних послуг у міграційній сфері). Це пов'язано з потребами: оптимізувати ресурсні витрати; підвищити ефективність роботи відповідних служб за допомогою автоматизації та впровадження безпаперових процедур, що скорочують час оброблення документів; поліпшити інформаційні потоки між органами влади. Електронні візи використовують нині багато урядів. 2023 р. європейські країни схвалили політичне рішення про запровадження електронної шенгенської візи, що має бути зроблено до 2028 р.» [23].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, масова еміграція громадян України обумовлена складними соціально-економічними, безпековими та правовими факторами, що значно загострилися через війну. Основні напрями еміграції включають країни ЄС, які забезпечують умови працевлаштування, соціального захисту та безпеки. Проте, міжнародно-правові аспекти еміграції українців залишаються не достатньо врегульованими. Залишаються проблеми з колізією колізій та обходом закону за наявності іноземного елемента.

Однією з ключових проблем є відсутність уніфікованого законодавства ЄС щодо, зокрема українських мігрантів, навіть після прийняття Директиви про тимчасовий

захист. Це спричиняє труднощі у визнанні правового статусу та соціального забезпечення. Майнові конфлікти в шлюбах із «змішаним» елементом створюють додаткові виклики у сфері міжнародного приватного права.

Українське законодавство щодо еміграції частково регулює різні аспекти еміграції та не забезпечує повного захисту прав громадян за кордоном. Прогалини існують у сфері правового статусу, цифровізації міграційного менеджменту, контролю статусу українських мігрантів, приватноправового регулювання відносин з іноземним елементом та в інших сферах. Державна політика щодо міграції перебуває у активному процесі формування, що зумовлює необхідність гармонізації національного законодавства з міжнародними засадами, посилення правової допомоги емігрантам та покращення умов повернення емігрантів в Україну.

Література

1. Агапова О. Міграція з України в умовах військової агресії: правові гарантії та інструменти підтримки. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 523.
2. Key figures, mobility within and from Ukraine, 2020–2024 https://www.migrationdataportal.org/sites/g/files/tmzbd1251/files/2024-02/Ukraine_Key-Figures_Mobility-Displacement_As-of-20-February-2024.pdf
3. Семенкова М. Освітня міграція українців під час війни: аспект дистанційного навчання. *Migration & Law*. 2024. Vol 4, Issue 1. С. 18, 36–48.
4. Directive 2011/95/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on standards for the qualification of third-country nationals or stateless persons as beneficiaries of international protection, for a uniform status for refugees or for persons eligible for subsidiary protection, and for the content of the protection granted (recast) URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2011/95/oj/eng>
5. Council Directive 2001/55/EC of 20 July 2001 on minimum standards for giving temporary protection in the event of a mass influx of displaced persons and on measures promoting a balance of efforts between Member States in receiving such persons and bearing the consequences thereof URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj/eng>
6. Council Implementing Decision (EU) 2022/382 of 4 March 2022 establishing the existence of a mass influx of displaced persons from Ukraine within the meaning of Article 5 of Directive 2001/55/EC, and having the effect of introducing temporary protection. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022D0382>
7. Directive 2013/33/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 laying down standards for the reception of applicants for international protection (recast) URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2013/33/oj/eng>
8. Європарламент ухвалив Пакт про міграцію та притулок. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3850884-evroparlament-uhvaliv-pakt-pro-migraciju-ta-pritulok.html>
9. Directive 2008/115/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals-Директива 2008/115/ЄС про повернення нелегальних іммігрантів URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj/eng>
10. Іваньков І. Правове регулювання міжнародно-правової протидії нерегулярній міграції. *Migration & Law*. 2024. Vol 4, Issue 3. С. 36–48.
11. Європейської конвенції з прав людини: Конвенція від 01.01.1990 р. № 995_004. Дата оновлення: 01.08.2021 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
12. Конвенції ООН про статус біженців: Конвенція від 28.07.2051 р. № 995_011. Дата оновлення: 10.01.2002. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text
13. Договір ООН 2018 р. про безпечну, впорядковану та регулярну міграцію: Договір від 2018. URL: <https://docs.un.org/en/A/CONF.231/3>
14. Директива 2003/109/ЄС про статус довгострокових резидентів URL: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_case_law_handbook_uk.pdf

15. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. № 2709-IV. Дата оновлення: 23.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>
16. Сімецький кодекс України: Закон України від 10.01.2002 р. № 2947-III. Дата оновлення: 19.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
17. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 10.01.2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
18. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001р. № 2235-III. Дата оновлення: 24.11.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>
19. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 р. № 3773-VI. Дата оновлення: 06.02.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>
20. Про зовнішню трудову міграцію: Закон України від 05.11.2015 р. № 761-VIII Дата оновлення: 20.03.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-19#Text>
21. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
22. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: Закон України від 21.01.1994 р. № 3857-XII. Дата оновлення: 15.11.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3857-12#Text>
23. Закон про закон про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні»: Закон України від 16.04.2025 р. № 4356-IX. Дата оновлення: 16.04.2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4356-20>
24. Закон України «Про правовий режим воєнного стану»: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. Дата оновлення: 14.05.2025 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19?find=1&text=%D0%B2%D0%BB%D0%B0%D1%81%D0%BD#w1_1
25. Цифровізація міграційного менеджменту: міжнародний досвід та можливості його використання в Україні. Національний інститут стратегічних досліджень. 16.02.2024. URL: https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/tsyfrovizatsiya-mihratsiynoho-menedzhmentu-zarubizhnyy-dosvid-ta?utm_source=chatgpt.com.

Анотація

Мельниченко О. В. Міжнародні та національні правові аспекти еміграції українських громадян. – Стаття.

Масова еміграція громадян України обумовлена складними безпековими, соціально-економічними, та правовими факторами, що значно загострилися через війну. Основні напрями еміграції включають країни ЄС, США та інші держави, які забезпечують умови працевлаштування, соціального захисту та у першу чергу – безпеки. Проте, міжнародно-правові аспекти еміграції українців залишаються не достатньо врегульованими. Взагалі міграційне право – це дуже галузь права, яка весь час зазнає змін, міграційне законодавство – оновлень та доповнень.

Наслідками еміграції українців є ряд негативних явищ від нестачі мобілізаційних ресурсів до демографічних, майнових, наприклад, послаблення сімейних зв'язків, несталість шлюбів, поділ майна подружжя, тощо. Тоді можуть утворюватись нові «змішані сім'ї» з іноземним елементом, а разом і постає ряд питань у межах міжнародного приватного права та інших галузей права. Слабкістю міжнародного приватного права є не достатня уніфікація в умовах масової еміграції.

Однією з ключових проблем є відсутність уніфікованого законодавства ЄС щодо мігрантів, що спричиняє труднощі у визнанні їх правового статусу та соціального забезпечення. Різні правові засоби регулювання в законодавстві, політичному впливі та щодо економічних інтересів між країнами ЄС ускладнюють інтеграцію українців у різних державах. Гендерні питання та майнові конфлікти в шлюбах із «змішаним» елементом створюють додаткові виклики у сфері міжнародного приватного права.

Українське законодавство щодо емігрантів частково регулює різні аспекти їх еміграції та не забезпечує належного захисту прав громадян за кордоном. Прогалини існують у сфері правового статусу, консульського захисту, цифровізації міграційного менеджменту та контролю статусу українських мігрантів та інших сферах. Державна політика щодо міграції перебуває у процесі формування, що зумовлює необхідність гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами, посилення правової допомоги емігрантам та покращення умов повернення мігрантів в Україну.

Ключові слова: еміграція, правовий статус, Європейський Союз, інтеграція, майнові відносини.

Summary

Melnichenko O. V. International and national legal aspects of Ukrainian nationals' emigration. – Article.

The mass emigration of Ukrainian citizens is driven by complex socio-economic, security, and legal factors that have been significantly exacerbated by the war with Russia. The main destinations for Ukrainian emigrants include EU countries, the US, and other states offering better employment opportunities, social protection, and security. However, the international legal aspects of Ukrainian emigration remain insufficiently regulated.

The consequences of Ukrainian emigration include a range of negative phenomena, from demographic to property-related issues, such as the weakening of family ties, marital instability, and the division of spouses' property. As a result, new "mixed families" with a foreign element may emerge, raising various legal questions within the framework of private international law and other legal fields. A major weakness of private international law is its insufficient unification.

One of the key challenges is the lack of unified EU legislation concerning Ukrainian migrants, which leads to difficulties in recognizing their legal status and social rights. Property disputes in mixed-nationality marriages pose additional challenges in the field of private international law.

Ukrainian emigration legislation is fragmented and does not fully ensure the protection of its citizens abroad. There are gaps in consular protection, migration management digitalization, and monitoring of Ukrainian migrants' legal status. The state migration policy remains in the development stage, necessitating the harmonization of national legislation with international standards, strengthening legal assistance for emigrants, and improving mechanisms for migrants' reintegration into Ukraine.

Key words: emigration, legal status, European Union, integration, property relations.